

Jörgen Pettersson: Talmannens tal vid lagtingets högtidliga öppnande 2025

Talare

Jörgen Pettersson
Ålands talman

Datum

3 november 2025

Plats

Stockholm

Omständigheter

Lagtinget på Åland är det självstyrda landskapet Ålands parlament. Det består av 30 ledamöter som väljs vart fjärde år och har ansvar för lagstiftning och budget inom områden som utbildning, kultur, sjukvård och näringsliv. Lagtinget utser också Ålands landskapsregering. Självstyrelsen regleras i självstyrelselagen för Åland, och svenska är det enda officiella språket.

- 1 Värderade landshövding, värderade ledamöter av lagtinget, värderade lantråd och ministrar, excellenser, generalkonsul och honorärkonsuler och framför allt, kära ålänningar. Välkomna hem, till folkets eget hus! I dag öppnar vi ett nytt arbetsår, ännu ett kapitel i berättelsen om detta självstyrda och autonoma
- 5 samhälle som vi har fått förtroendet att bära vidare. Framför oss väntar ett år av ord och initiativ, och ännu viktigare: ett år av handling, helt enkelt ett gott nytt år!

- Här, i denna sal, står vi i bildlig mening där våra företrädare stod när
- 10 självstyrelsen ännu var skör och oprövad. De bad inte om en enkel resa. De fick en utmaning och gjorde den till en möjlighet. Självstyrelsen föddes ur konflikt och växte genom klokskap och ansvar och blev ett internationellt fredsprojekt byggt på lag, förtroende och uthållighet. Vi blev Fredens öar; inte för att världen omkring oss var mild och generös, utan för att våra företrädare och Nationernas
- 15 förbund valde kompromisser, förhandlingar och lag istället för strid. Därför är vi i dag är vi ett levande bevis på att stabilitet byggs av rättsstat, dialog och tillit. Rule of Law, rättsstatsprincipen, är inte bara ett uttryck; det är vår kompass, vår ryggrad, det är vi.

- 20 Det är alltså allas vårt uppdrag att upprätthålla och utveckla detta arv. Vi är inte här för att stå stilla. Vi är här för att utveckla och lotsa Åland framåt, tillsammans. För äkta tradition är inte stagnation, det är rörelse. Det vi är stolta över idag blev till genom mod att förändra, inte genom rädsla och ängslan.

- 25 Liksom vi gjort sedan 1922 är vi också nu redo att alltid ta ansvar för och måna

om ålänningarnas bästa, inom ramen för den autonomi vi utvecklat till ett föredöme för världen. Ålands särställning, vår demilitarisering och neutralisering, är ingen parentes i historien. Det är en princip som kräver disciplin och aktiv beredskap, för världen är inte alltid vacker och god. Vi möter i dag hybridhot, desinformation och försök att underminera förtroende, på olika plan. Detta riktar sig ibland mot oss, ibland mot Finland eller våra andra grannländer, alltid mot demokratin. Därför stärker vi vår civila beredskap och står stadiga i vår övertygelse: fred är inte svaghet. Fred är förberedelse och mod. Fred är ansvar. Neutralitet är inte stillhet, utan ståndaktighet. Åland ska vara starkt, vaket och redo. Ett tryggt Åland stärker Finland. Ett stabilt Åland stärker Östersjön och Norden. Ett aktivt Åland hedrar sin historia.

Självstyrelsen, freden, ett starkt näringsliv, det svenska språket, välfärden, allt detta är resultat av oförvägna beslut, av ålänningar som valt att se framåt mer än bakåt. Att värna traditionen betyder inte att frysa den, utan att låta den andas, utvecklas, blomma på nytt. Tradition är liv. Och liv rör sig. Självstyrelsen lever bara i den mån vi fyller den med innehåll. Varje beslut, varje samtal, varje kompromiss, varje möte är ett nytt andetag i detta organiska, levande projekt. Laget först, Åland alltid.

När ambassadörer, ministrar och diplomater reser hit i allt större skaror, är det inte bara för våra vyer och vår historia, för vårt värdskap och unika plats i världen; det är också för vår hållning. För vår trovärdighet. För vår förmåga att förena rötter och vingar. Vår demilitarisering och neutralisering är mer än ett historiskt avtal, det är ett statement och ett ljus i en värld där vapnen åter talar. Vi är Fredens öar och vi säger: äkta säkerhet i tillit, inte med hot. Fred är disciplin, mod, styrka och ansvar. Framför allt annat är det rätt.

Ärade landshövding, tack för den respekt och den tillit som präglar samarbetet mellan republiken Finland och självstyrda Åland.

Som ordförande för Ålandsdelegationen har ni medverkat till pragmatiska och kloka lösningar i svåra frågor. Vi värdesätter ert arbete för självstyrelsen och ser fram emot fortsatt nära samarbete när vår autonomi utvecklas. Den pågående revisionen av självstyrelselagen är avgörande för att säkra Ålands möjlighet att framgent sköta våra angelägenheter, på egen hand, som en del i en större helhet.

Ni lyfter det pågående arbetet med revisionen av självstyrelselagen,

beredskapsfrågor, krismedvetande, ekonomi och utmaningar i lagstiftningen, för att nämna något. På lagtingets vägnar tackar jag er och den finländska regeringen för engagemanget, nya tider kräver uppdaterade lagar, och från åländsk sida engagerar vi oss därför starkt i det pågående arbetet med en ny
70 beredskapslag, där gränserna mellan republikens och självstyrelsens ansvar i kristider, tydliggörs.

Samarbetet mellan Åland och finländska myndigheter är mycket gott. Vi har ett regelbundet utbyte mellan våra samhällen och institutioner. Vi har öppenhet,
75 tillit och gemensam förståelse. Åland är en integrerad del av Finlands och därmed NATO:s samlade resiliens, utan att kompromissa med de internationella åtaganden som gäller. När världen förändras är det viktigt att hålla fast vid de principer som skapar framtidstro och vad är starkare än fred i vår värld?

80 Högt ärade landshövding, jag ber er framföra lagtingets varmaste hälsningar till republikens president samt vårt tack för ett gott samarbete i frågor som rör självstyrelsen, säkerhet och beredskap. Vi ser fram emot att fortsatt, sida vid sida, stärka både Finland och Åland. Vi står alltid redo att med vår blotta existens
85 förklara och bevisa betydelsen av folkrättslig ställning och självstyrelse i praktiken.

Till lagtingets värderade ledamöter och kolleger; ni är demokratins väktare, lotsar och förebilder. Tillsammans är vi trettio röster. Trettio vägar till samma
90 mål, ett starkare Åland. Vi bär samma ansvar; Ålands bästa alltid. Här inne representerar vi olika partier och viljor, och vi arbetar för ett och samma lag: Åland. För hela Åland. För vår självstyrelse, vår demokrati och vår gemensamma konkurrenskraft. Vi arbetar för tillväxt och trygghet.

95 Det som sker i denna sal är inte bara politik, det är förtroendebyggande. Och den mest betydelsefulla byggstenen är saklighet, demokratins syre. Utan saklighet kvävs samtalet, och förtroendet. En saklig debatt betyder inte att alla måste tycka lika; det betyder att alla måste lyssna, uppmärksam. När tonen här inne är respektfull, smittar den av sig utanför. När samtalet här präglas av
100 värdighet, växer tilliten i samhället. Och när tilliten växer, stärks hela Åland. Vi är förebilder. Varje ord vi säger väger. Varje blick vi kastar märks.

Låt oss därför mötas i övertygelse och ödmjukhet. Framtiden är oviss vilket är i

105 sin ordning, det har den alltid varit och precis därför är det nödvändigt att vi
aldrig låter rädslan för att göra fel överskugga möjligheten att göra rätt. Det är i
modet att försöka som demokratin visar sitt ansikte. Det är i viljan att skapa,
som självstyrelsen andas. Och det är i tilliten till varandra som Åland växer.
Tack för gott samarbete kära kolleger, tack för visat förtroende och lycka till.

110

Ärade lantråd, vicelantråd och ministrar med underliggande avdelningar och
myndigheter, ni leder ett samhälle som kan kännas litet på kartan, men som bär
stora frågor och är fyllt av ambition. Ert uppdrag är att med stöd i historien,
framtidssäkra självstyrelsen i politisk, social och ekonomisk mening.

115

Under året har ni fortsatt det viktiga och nödvändiga arbetet med att utveckla
självstyrelsen och föra den pågående revisionen av självstyrelselagen i mål. Målet
är en hållbar balans mellan Ålands självstyrelselag och Finlands grundlag, som
ska skapa stabilitet och möjligheter att flytta fram positionerna ännu mer.

120

Självstyrelsen är inte ett dokument i en låda. Den är en levande organism, fylld
av ansvar och frihet. Den är beviset på att små samhällen kan tänka stort, och
lyckas. Det är en berättelse om identitet, om rätt, om ålänningarnas förmåga att
skapa något beständigt ur kompromissens konst.

125

Åland har med stor framgång tillsammans med Finland stärkt vår roll i Norden,
delat ordförandeskap för Nordiska ministerrådet, lett viktiga processer och visat
att åländsk kompetens och trovärdighet är efterfrågad. Norden är vårt hem och
tack vare idogt arbete är vi numera garanterade en plats i det nordiska rådets
presidium; ett viktigt steg mot framtiden. Tack till alla som varit med och gjort
130 det möjligt, likt droppen urholkar stenen, stärker vi självstyrelsen tillsammans.
Lycka till med allt framöver.

135

Ärade lagtingsdirektör och alla medarbetare i kansliet, ni är demokratins trygga
motor. Ni ser till att ordningen håller, att processerna fungerar, att vardagen
flyter. Ni är de som tänder först och släcker sist. Ni är de som gör att vi andra
kan tala med förtroende. Utan er faller strukturen, tack vare er står den rak. Ni
är demokratins ryggrad; pålitlig, precis, stark, oersättlig. Tack för ert tålamod, er
professionalism och ert lugna mod samt väl utvecklade spelöga. Alla dessa
egenskaper behövs för att stärka Åland i vår omvärld, ett arbete som pågår
140 dygnet runt, året om och som blir extra tydligt inkommande år då vi delar
ordförandeskapet i Nordiska rådet med Finland. Tack och fortsatt lika starkt på
den inslagna vägen.

145 Slutligen några ord om vilka vi är och vad vi vill. Åland är en plats där vågor
möter klippor, där vårt eget svenska språk möter andras, där gamla idéer möter
nya. Vi är ett samhälle av röster, färger, erfarenheter och drömmar. Vi växer
vilket är fantastiskt. Vi är annorlunda och vi är djärva. Här bor människor från
150 alla världens hörn, som har valt att bidra, bygga och höra till, alla är vi
ålännningar. Vi är mångkulturella och vi gör det på svenska. Vi är små och vi
tänker globalt. Vi är olika och vi drar åt samma håll. Öppenhet är vår styrka. Vi
blomstrar tack vare möten. Vi växer genom att dela. Och varje ny människa som
finner hem här, gör Åland lite rikare.

155 Framtidstro är att acceptera att kunskap, jämställdhet och humanism är en
styrka. Det är att vägra cynismen. Det är att säga: världen går att förbättra. Och
till slut; ljuset vinner. Det har alltid funnits mörker i världen, men det finns fler
som tänder ljus än som blåser ut dem. Åland är ett av dessa ljus. Litet, men
synligt för alla som väljer att se.

160 Ålands särskilda ställning och civila profil gör oss unika; och det är nödvändigt
att fortsatt synliggöra och stärka våra förutsättningar inom civil beredskap. I en
tid då desinformation och försök att skapa osäkerhet förekommer dagligen,
både mot Åland och i relationen till Finland, krävs vaksamhet och
165 ansvarstagande. Åland står väl rustat tack vare långsiktigt arbete och
förtroendefulla relationer med nationella och inegrnationella myndigheter och
samarbetspartners. Att fortsätta vårda och utveckla dessa band är avgörande för
trygghet, stabilitet och handlingskraft i framtiden.

170 Norden hör till de länder i hela världen som tydligast stått vid Ukrainas sida
sedan det ryska angreppet i februari 2022 och det gör också Åland. Utanför
detta parlament vajar Ukrainas flagga och det ska den fortsätta göra tills fred
råder. När vi bidrog till bygget av skyddsrum för skolbarn i Ukraina gjorde vi
det för att vi vet att neutralitet inte betyder likgiltighet. Fred är inte att stå vid
175 sidan om; det är att stå upp, på rätt sida historien. Åland är resultatet av
internationell solidaritet, tack vare vår omvärld utgör vi ett exempel. Vi viker oss
aldrig, för framtiden kräver mod och utveckling. Det sker i vetskapen att det är
de som väljer framtid som förändrar världen.

180 Kära vänner, självstyrelsen är över hundra år, men den är inte gammal. Den är
ung varje gång någon tror på sin idé, startar ett företag, deltar i ett samtal,

hjälp sin granne. Den lever i varje människa som tror att samarbete är starkare och viktigare än konflikt. Vi och ni ska inte bara bevara Åland, vi ska förnya det. Vi ska inte bara försvara självstyrelsen, vi ska utveckla och använda den. Vi ska inte bara minnas historien, vi ska skriva nästa kapitel och i det arbetet behövs varenda en av oss som har förmånen att bo på denna fantastiska plats.

Så låt oss stå stadigt, mötas i verkligheten, tala öppet och agera modigt. Låt oss göra det tillsammans, alla vi som bor här.

Detta är vårt löfte. Detta är vår uppgift. Detta är Åland. Laget först, Åland alltid.

Källa

<div>Manuskript hämtat från lagtinget.ax (2025-11-06)</div>

Taggar

Politiska tal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/jorgen-pettersson-talmanens-tal-vid-lagtingets-hogtidliga-oppnande-2025>